

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXX Kaina 35 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, KOVAS - MARCH 23, 1989

Nr. 57

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Sąjūdžio kandidatai rinkiminėje akcijoje

Velykų sekmadienį rinkimai visose respublikose

Vilnius. 1989 kovo 21. (LIC) – Rysium su rinkimais į Liaudies deputatus, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio kandidatai ir rinkiminės kampanijos darbuotojai praėjusį savaitgalį lankėsi įvairiose Lietuvos vietovėse pagarsinti Sąjūdžio kandidatus ir jų rinkiminę platformą. Pasak Sąjūdžio tarybos nario Alvydo Medalinsko pranešimą, penktadienį, šeštadienį ir sekmadienį trys Sąjūdžio rinkiminės kampanijos komandos nuvyko į Suvalkiją, Dzūkiją, Aukštaitiją ir Žemaitiją susitikti su rinkėjais, brandinti žmonių politinį aktyvumą ir stiprinti Sąjūdžio veiklą ten, kur ji dar silpna – rajoniniuose centruose ir bažnytkaimiuose.

Žemaitijoje

Vieną rinkiminės kampanijos komandą, kuri nuvyko į Žemaitiją, sudarė Sąjūdžio seimo tarybos nariai Arvydas Juozaitis, Mėčys Laurinkus, Zigmas Vaišvila ir Sąjūdžio remiami kandidatai Egidijus Bickauskas, Jonas Kubilius.

Penktadienį, kovo 17, pirmas susitikimas Žemaitijoje įvyko Pagėgiuose (susirinko 300). Po dviejų valandų sąjūdiečiai buvo Šilutėje (2,500). Šeštadienį pirmas susitikimas buvo Šilalėje (400), paskui Rietave (400),

30,000 evakuota iš Jonavos

Jonava. Sovietų laikraštis „Izvestia“, kaip praneša Reuterio žinių agentūra, po įvyksio amonijako tanko sprogimo, antradienį jau mirė 5 žmonės ir aštuoni žmonės labai kritiškose sveikatos padėtyje. Iš viso į ligonines patalpinta 41 sužeistas asmuo.

Pranešama, jog iš Jonavos ir jos apylinkių evakuota maždaug 30,000 žmonių. Anksčiau buvo pranešta, kad pirmadienį įvykusiam sprogimui buvo užmušti du žmonės. Jonava yra maždaug 75 kilometrai nuo Vilniaus. Daugelis evakuotųjų patalpinti Kaune. Dabar „Izvestija“ pranešė, kad sužeista daugiau negu 50 asmenų.

Reuterio žiniomis, vietiniai gyventojai reikė jau anksčiau protestą vyriausybei, kad šis amonijako tankas praleidžia nuodingas dujas, bet niekas į tai nekreipė dėmesio. Sąjūdžio ekologijos žmonės taip pat išpėjo valdžią, jų pasikalbėjimuose visada buvo minima Jonava. „Ar tai šis tragiškas įvykis neludija, jog respublikos teritorijoje esanti įmonė turi būti kontroliuojama pačios respublikos pareigūnų, o ne ministerijos iš tolimo centro“, klausė Jonavos pareigūnas Reuterio korespondento.

Ką tik buvo gautas AP agentūros pranešimas, kad trečiadienį žmonėms buvo leista vėl sugrįžti į savo namus. Pavojus Jonavoje yra praėjęs. Gaisrininkai per 24 valandas pajėgė užgesinti kilusį gaisrą nuo sprogimo azoto fabrike. Vyriausybė sudarė komisiją, kuri praves tyrimus ir išaiškintų sprogimo priežastis.

Plungėje (2,000), Telšiuose (400), Kelmėje (500). Paskutinę dieną, sekmadienį, sąjūdiečiai apsilankė Radviliškyje (800), paskui nuvyko į Šeduvą (300), Baisiogałą (200), ir Raseiniuose (1,500). Bendras skaičius vietovių aplankyta 11, o rinkėjų buvo 9,000.

Aukštaitijoje

Antra Sąjūdžio kampanijos komanda praėjusį savaitgalį leidosi kelionei po Aukštaitiją. Jos sudėtyje buvo ir keli kandidatai, tarp jų Marcelijus Martinaitis ir Vidmantas Velikonis. Šeštadienį, kovo 18 dieną, sąjūdiečiai buvo Obeliuose (susirinko 200), Rokiškyje (400), Kupiškėje (500). Buvo didelis mitingas Panevėžyje (6,000), dalyvaujant Seimo tarybos pirmininkui Vytautui Landsbergiui, kuris ten ir balotruojasi. Sekmadienį nuvyko į Pakruojį (600), paskui rinkosi Pasvalyje (2,000), Biržuose (1,000), kelionė užsibaigė susirinkimu Vabalninke (400). Bendras skaičius aplankyto 8 vietovės ir 11,000 balsuotojų.

Suvalkijoje ir Dzūkijoje

Trečia rinkiminės kampanijos kelionė – pati sparčiausia – buvo Suvalkijoje ir Dzūkijoje. Komandos sudėtyje buvo ir kandidatai Antanas Buračas, Romas Gudaitis, Sigitas Geda, Juozas Olekas. Penktadienį buvo susitikimas Luksnėnų sodininkystės ūkyje (susirinko 50), Alytaus statybos kombinate (150), Daugose (100), Butrimonyse (100), Pūnioje (200). Šeštadienį kandidatai buvo Simne (200), Krosnoj (100), Marijampolėje (500), Kazlų Rūdoj (200), Lazdiujuose (300). Sekmadienį, kovo 19 d., jie aplankė Griškabūdį (100), Vilkaviškį (1,000), Kybartus (300), Šakius (300), Kudirkos Naumiestį (100) ir Lukšius (200). Bendras skaičius vietovių 18, rinkėjų – 3,450.

Iš viso aplankyto 35 vietovės, susitikta su 23,450 rinkėju.

Sąjūdžio rūpestis

Sąjūdiečiams rūpestis kelia 693 rinkiminė apygarda, kur kandidatuoja Mėčys Laurinkus, jo oponentas yra Vytautas Petkevičius. Sąjūdžio rinkiminio štabo narė Angonita Rupšytė aiškina, kad laikraščiuose ir skelbimuose rašytojas Petkevičius yra keliamas kaip Sąjūdžio seimo tarybos narys. Kaip žinia, šių metų vasario 16 d., seimo tarybos posėdyje jo igaliojimai buvo sustabdyti. Taigi Vytautas Petkevičius nėra Sąjūdžio kandidatu ir Liaudies deputatu. Sąjūdis remia Mečio Laurinkaus kandidatūrą. Jis yra gimęs Sibire, jo motina buvo politinė kalinė, pats yra Sąjūdžio tarybos narys ir Stalinizmo nusikaltimams tirti komisijos sekretorius.

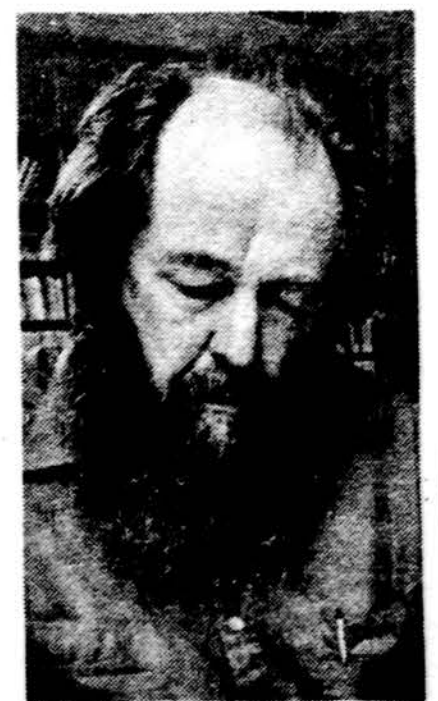
– Maskvoje leidžiamas savaitraštis „Ogonyok“ paprašė Komunistų partijos Centro komitetą leisti savarankiškai spausdinti tokią medžiagą, kokia redakcijai atrodo reikalinga. Redaktorius Vitaly Korotich pasakė, pažiūrėsim, kas bus, bet bandyti reikia, kad nebebūtų kontrolės.

Dirc Bouts kūrinyje Briuselio muziejuje: Paskutinė vakariene – Švenčiausiojo Sakramento įsteigimas.

Gyvenimas be melo

Maskva. – Nedidelis žurnalas tyliai sulaužė Sovietų Sąjungos draudimą kultūrinėje srityje ir atspausdino ištraukas iš Aleksandro Solženitsyno raštų. Oficialus Sovietų Taikos komitetas leidžia žurnalą „Dvidešimtas amžius ir taika“ ir jame buvo atspausdintas Solženitsyno 1974 m. parašytas esė „Gyvenimas be melo“. Tai pirmas jo kūriny, kurį leido Maskva spausdinti. Jis buvo paskelbtas rankraštyje pogrindžio spaudoje ir turi maždaug trūkstantį žodžių. Jis pasirodė prieš pat Solženitsyno areštą ir jo deportavimą 1974 m. Tai jo kreipimasis į sovietų piliečius ir specialiai į jų intelektualus susi- laikyti nuo kasdieninio melo Sovietų gyvenime.

Rašytojas Aleksandras Solženitsynas

Įvedė cenzūrą

Įdomu, kad vasario mėnesio minėtasis žurnalas, kuriame buvo tas esė atspausdintas, nebuvo išleistas į viešumą iki dabar. Žurnalo spausdinama maždaug 89,000 egzempliorių rusų kalba, kuris taip pat leidžiamas ir anglų, prancūzų, ispanų ir vokiečių kalbomis. Kadangi žurnalas yra propagandinio pobūdžio, jis spausdinamas be Glavlit valstybinės cenzūros. Todėl nemanoma, kad tai būtų oficialus rašytojo reabilitavimas. Kai tik ši žurnalo laida pasirodė, tuoj vel buvo išaktyta visą spausdinimui paruoštą medžiagą atiduoti valstybės cenzoriui patikrinti. Taikos komiteto pirmininkas G.

Borovik patvirtino žinia, kad žurnalui vėl įvesta cenzūra, tačiau pasakė, kad tai nieko bendro neturi su Solženitsyno raštais.

Čekoslovakų pavyzdys

Minėtas Solženitsyno raštas buvo perspausdintas Ukrainoje ir Pabaltijo kraštuose. Jame rašoma, kaip Sovietų piliečiai atvirai pasisako prieš esamą sistemą, kai jie yra patikimų žmonių tarpe. Jis ragina piliečius atsirišti nuo melagingų ūkių, neberemti savo vadu, kurie nelaukia savo žodžio, dėsto iškreiptą istoriją ir oficialiai meluoja. Solženitsynas ten rašo ir apie „garbingus europiečius – čekoslovakus, kurie išdrįso pasipriešinti melui, kuriuos mes išdavėme, kurie parodo mums, kad beginklis žmogus gali stovėti prieš tankus ir žūti už teisybę“. Tai esąs pavyzdys rusams, kaip reikia kovoti prieš melą.

Solženitsyno novelė „Viena diena Ivano Denisovičiaus gyvenime“ buvo „Novi Mir“ atspausdinta 1962 m. ir sukėlė pasaulinę sensaciją. Rašytojas 1970 m. yra laimėjęs Nobelio Literatūros premiją. Po keturių metų, kai buvo jo memuarų ištraukos „The Gulag Archipelago“ atspausdintos, jis buvo ištremtas iš savo tėvynės.

Kariuomenė buvo prieš

Maskva. – Pirmą kartą sovietai pranešė, jog kariuomenės vadai 1979 m. buvo prieš kariuomenės dalinių pasiuntimą į Afganistaną, tačiau jie turėjo nusileisti Gynybos ministerio Dmitri Ustinovo įsakymui. Tuo klausimu Gynybos ministerio pavaduotojas gen. Valentinas Verrenikovas parašė straipsnį. Pasikalbėjime su savitiraščiu „Ogonyok“ generolas neaiškino priežasčių, kodėl tada buvo padarytas šis sprendimas. Kariuomenė žinojusi, kad Afganistane karo negalima laimėti. Bet stagnacijos vadas Brežnevas nekreipė į tai dėmesio. Tada Kremlius buvo sakoma tik tai, ką jis norėjo girdėti ir tik palankios

TRUMPAI IŠ VISUR

– New Yorke, kaip praneša „Sentinel“ laikraštis, Toronto prekybininkas Stephen Mernick, vienas iš ortodoksų žydų, laimėjo teisme varžybas su 65 mil. dol. imokėjimu, išgyti PTL nuosavybę, kurią valdė pamokslautojas Jim Bakker. Tai nuosavybei priklauso 500 kambarių liuksusinis viešbutis, vandens sportui vieta, televizijos programoms studija, 2,000 vietų bažnyčia ir 1,700 akrų dar neišnaudotos žemės. Mernick sakosi perkas tą vietą, norėdamas iš jos daugiau uždirbti pinigų.

– Amsterdame, JTA žinių agentūros pranešimu, žydų organizacijos protestavo, kad buvo iš kalėjimų paleisti du buvę nacių bendradarbiai – Ferdinand aus der Fuenten 79 m. amžiaus ir Franz Fisher 88 metų.

– Jeruzalėje AP žinių agentūra paskelbė, jog praėjusiais metais palestiniečių organizacijai neramumai Vakarų Kranto ir Gazos srityje Izraeliui kainavo 666 mil. dol. Kai prasidėjo riaušės, labai sumažėjo į Izraelį turizmas.

– Washingtono Veteranų departamento sekretorius Edward Derwinski pasirinko 4 Chicago veteranų ligonines, kuriose bus studijuojama kaip galima sumažinti ligoninių išlaidas, nesumažinant patarnavimų ligoniams veteranams.

– Londone Britanijos vyriausybė paskelbė savo įsakymą išvažiuoti 30 iraniečių, kurie gali būti pavojingi rašytojo Salman Rushdie gyvybei, kuris parašė tą romaną, sukėlusį islamo žmonių nepasitenkinimą.

– Washingtono prez. Bushas atidėjo sprendimą, ar toliau tęsti dešimties sprogstamųjų dalių MX raketų gamybą, ar pakeisti į mažesnę Midgetman raketą.

– Harvardo universitete kalbėjo buvusio Sovietų premjero Nikitos Chruščiovo sūnus Sergejus, kuris mano, jog dabar yra didžiųjų valstybių ryšiai yra patys geriausi nuo 1964 m., kai jo tėvas buvo pašalintas iš Kremliaus. Jis pirmą kartą su paskaitomis lankosi Amerikoje.

– Indijos vyriausybei Union Carbide korporacija už 1984 m. įvykusią nelaimę, kurioje, sprogus fabriko dujų tankui, žuvo daugiau kaip 3,300 žmonių, sumokės 470 mil. dol.

– Afganistano komunistų kariai, kaip praneša žinių agentūros, pereina į laisvės kovotojų gretas, ypač sostinės Kabulo afganai jungiasi prie partizanų.

– Graikijos vyriausybė pradėjo tyrinėjimus kaip buvo nužudyti žydai Salonikuose II Pasaulinio karo metu. Alois Brunner, kuris kaltinamas dalyvavęs 50,000 žydų sunaikinime, buvo tada SS kapitonas ir artimai bendradarbiavo su Adolfu Eichmanu. Jis šiuo metu gyvena Sirijoje.

– Varsuvoje Lenkijos vyriausybė nutarė pakeisti užrašą ant paminklo Katyne nužudytiems II Pasaulinio karo metu, kuriame rašoma, jog naciai nužudė lenkų karininkus. Ant paminklo buvo užrašyta „Hitlerinio fašizmo aukoms“. Dabar užrašyta „NKVD 1940 aukoms“.

žinios. Tada ir maršalas N. Ogarkovas buvo pažemintas ir atleistas į atsargą.

Vakarai pasyvūs komunizmo krizei

Ar galima išsaugoti leninizmą, kai atmetamas stalinizmas

Washingtonas. – Sovietų Sąjungoje vykstanti sisteminė krizė pasitiko Vakarus. Kad būtų atsiliepta teisingai į šią krizę, yra reikalinga išsami ir ilgalaikė Vakarų politinė strategija. Šiuo metu tokios strategijos nėra, savo buvęs Saugumo tarybos pirmininkas Z. Brzezinski prez. Carterio administracijoje. Vietoj tos būtinos strategijos daug kalbama apie greitą santykių pagerinimą. Daugelio siūlomos riližniškos paskolos, kad išgelbėtų draugiškai kalbantį Gorbačiova ir jo politiką nuo chaoso, ir kuri sparciai brenda pati Sovietų Sąjunga ir sovietinio tipo sistema Rytų Europoje. Kai kas pataria susitaikinti su realia politika amerikiečių-sovietų reikaluose, ypač liečiant Rytų Europos kraštus, panašiai kaip buvo ir Jaltoje.

Sistemos krizė

Sovietų komunistinė sistema, pagrįsta Stalino įvestu teroru ir Lenino vienos partijos monopolium, priėjo krizę. Ši krizė bus ilga, sako jį, galbūt dešimtmetį, ji gali nusitęsti ir po Gorbačiovo valdymo metų. Komunizmo krizė reiškiasi daugeliu atvejų. Istorinis optimizmas paruošė kelią apokaliptiniam pesimizmui. Nikita Chruščiovas kalbėjo apie Vakarų palaidojimą, o Gorbačiovas pakartotinai išpėja, kad perestroikos nepasisekimas reikšia komunizmo galą.

Sovietinė komunizmo sistema prarado savo ideologinį pagrindą. Viešai pripažinta, kad iš 70 metų 60 metų buvo skirta nusikaltimams. Dabar jau ir Lenino palikimu abejojama. Be to, ekonominė krizė vis gilėja. Sovietų deficitas yra didesnis už Argentinos ar Brazilijos, blogas derlius pablogino padėtį, gyventojai kelia nerimą ir visa Rytų Europos ekonomija sparčiai biogėja. Be to, tautiniai laisvės sąjūdiečiai ne tik Armėnijoje, bet

Partizanų nuostoliai

Washingtonas. – Amerikos vyriausybės nariai sakosi esą nustebę, kad afganų komunistų kareiviai labai stipriai ginasi ir be sovietų pagalbos. Tačiau vis tiek vyrąja nuomonė, kad mujahedeen vėliau paims Jalalabado miestą. Tie patys šaltiniai dabar sako, kad jie buvo per dideli optimistai, manydami, kad laisvės kovotojai tuoj užims Afganistaną. Partizanai puolimo objektu pasirinko pačią kietiausią tvirtovę, kokia yra Jalalabado miestas, sako patys afganai. Tik sostinė Kabulas turi tokią pat stiprią apsaugą.

Kitas afganų miestas – Kandahar yra apsiausties stovyje jau nuo vasaros pradžios. Afganistane baigiasi pūgos, prasidėjus geresniam orui prasidėsia ir nauji partizanų puolimai. Komunistai nuolat bombarduoja partizanų pozicijas netoli Jalalabado miesto. Taip pat naudojamos ir Scud-B raketos, kurios gali skristi 180 mylių nuotoli ir sunaikinti priešą. Tačiau Scud raketos nelaiškos taikliais raketomis. Partizanai prarado daugiau gyvybių, negu buvo galima tikėti.

ir rytinėje Europoje plečiasi. Pabaltijo gyventojai nieko daugiau nereikalauja kaip tik savo laisvės, ir yra tik laiko klausimas, kol centrinės Azijos ir Ukrainos gyventojai pradės reikalauti tokių pat teisių.

Ilgisi KGB

Pačioje Sovietų Sąjungoje aparatčiai ilgesingai žvelgia į Čebrikovą ir jo KGB draugus. KGB jau priešinasi Pabaltijo sąjūdiečiams ir darbo pastangas, kad panašūs sąjūdiečiai nesuorganizuotų Gudijoje ir Ukrainoje. Lenkijoje ir Vengrijoje ieškoma kelių sukontroliuotam pliuralizmui įvesti, ten vienos partijos sistema jau merdėja. Tik Cekoslovakijoje ir Rumunijoje komunistų vadai priešinasi Gorbačiovo reformoms. Ir pastangas išsaugoti leninizmą, kai atmetamas stalinizmas, praranda prasmę.

Nežiūrint Gorbačiovo retorikos, Kremlius iki šiol nepajėgė suskaldyti Vakarų, rašo New York Times. Gorbačiovas tai gerai žino, todėl jį, atvykęs į Jungtines Tautas, savanoriškai pasiūlė mažinti savo karines pajėgas. Brzezinski sako, jog sovietų krizė gali staiga baigtis bet kada riaušėmis ir politiniu perversmu respublikose, ko labiausiai Gorbačiovas ir bijo. Vakarai privalo būti pasiruošę tiems įvykiams. Jis pataria mūsų valstybininkams išventi naujos Jaltos rytų Europoje, kai ten persama federalizmo idėja. Tada Rytų Europa laipsniškai atsisakys sovietinės sistemos. NATO ir Varšuvos pakto šalys savaime kartu pasidarytų naujos situacijos saugotojas.

Kada pabus Vakarai?

Nauji Rytų-Vakarų pasitarimai saugumo klausimais turi padėti tiems pasikeitimams. Busho vyriausybė tai privalo nuolat atsiminti ir padėti sovietinės sistemos sunykimui. Todėl metimas pinigų į Sovietų Sąjungą, į Rytų Europą būtų bereikalingas švaistymasis ir nudelstų visas pagrindines reformas, kurios ten nedelsiant reikalingos. Amerika, Vakarų Europa ir Japonija, jei duotų su finansais, tai prieš tai turėtų palaukti, kol Sovietų Sąjungoje bus įvestos visos demokratinės laisvės, institucijos, lygiatėsiš pluralizmas ir Pabaltijo kraštams grąžinta nepriklausomybė.

Vakarai privalo pabusti iš letargo, kuriame tūno ir Washingtonas, nes geresnė proga vargu kada bepasitaikys. Politiniams sprendimams dabar yra geriausias laikas.

KALENDORIUS

Kovo 23 d.: Didysis Ketvirtadienis. Domas, Aklivė, Turibijus, Viskante, Fidelijus, Galigintas, Medginas.

Kovo 24 d.: Didysis Penktadienis. Liucija, Daumantas, Hilda, Donardas, Ganvilė, Tolivardas, Nika.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 5:51, leidžiasi 6:05. Temperatūra dieną 49 l., naktį 35 l.

PRIEŠ KANČIĄ IR MIRTĮ

Sekdami Jėzaus Kristaus keliais, priename kartu su juo prie to atsiveikimo su apaštalais, prie tos vadinamos Paskutinės vakarienės. „Geiste geidžiau valgyti drauge su jums šitą Velykų vakariene prieš kentėdamas. Nes, sakau jums, nuo šio laiko aš nebevalgysiu jos, kolie bus įvykusi dangaus karalystė“ (Lk. 22, 15-16). Tos vakarienės jis nesikratė, nors žinojo, kad po jos ateina kančia, paniekimas, mirtis. Jis žinojo savo pašaukimą, savo paskirtį žemeje. Jis atėjo į žemę žmogaus pavidalu ne žmonių nužadinti, bet būti vienu iš jų, pamokyti juos dieviško mokslo, pasirodyti jiems kalbas Dievo vardu. Ir jo sekėjai pripažino, kad jis kalba aiškiau ir drąsiau, negu kalbėjo pranašai.

Jėzus Kristus atėjo kaip žmogus, nors buvo Dievo Sūnus. Jis pasirodė žmogaus išvaizdoje atlyginti Dievo teisingumui už jo įžeidimą. Jis buvo žmogus, nors ir neturėjo jokios nuodėmės ir sutepties. Jis buvo šventas, kaip Dievas yra šventas, bet jis buvo šventas ir kaip žmogus, nes jame buvo įsikūnijęs Dievo antrasis Asmuo. Tai nereiškia, kad Švč. Trejybėje buvo likę tik du asmenys. Tai reiškia, kad vienas Dievo Asmuo, kuris, anot apaštalo šv. Pauliaus buvo lygus su Tėvu, žmoguje buvo susijungęs esmiškai. Dievas gyveno žmogiškame kūne, kuris ir buvo savanoriška auka ir kančią už žmogų prisėmęs. Ta auka buvo mirtis už žmogų ir nuo žmogaus rankos ant kryžiaus.

Valgydamas savo geidžiamą su apaštalais Paskutinę vakariene, jis žinojo savo būsimus kentėjimus. Jis išėjo apaštalus, kad jie juo pasipiktins, kad net jį išduos. Bet pasakydamas savo likimą, savo paskutinį kelį žemeje, pareikšdamas, kad jis daugiau su jais nevalgys, kol visa bus įvykdyta dangaus karalystėje, jis savo mokinių nenugąsdino, jų nepaleido išsilakstyti, — paliko jiems viltį, kurią vėliau išsakė: „Ir štai, aš esu su jums visas dienas, iki pasaulio pabaigos“ (Mt. 28, 20).

Valgant Paskutinę vakariene, kurios Jėzus geiste geidė, jis nežymiai apreiškė savo išdaviką, bet paliko ir save duonos ir vyno pavidaluose. Labai aiškiai apie tą istorinį įvykį kalba evangelistas šv. Matas: „Jiems valgant vakariene, Jėzus ėmė duoną, palaimino ją ir laužė, davė savo mokytiniams ir tarė: Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas. Jis ėmė ir taurę, dėkojo ir jiems davė, sakydamas: Gerkite iš jos visi, nes tai yra mano kraujas naujosios sandoros, kuris bus išlietas už daugelį nuodėmės atleisti. Sakau gi jums, nuo šio laiko aš daugiau nebegersiu šito vynmedžio vaisiaus iki tai dieni, kada gersiu jį naują draug su jums mano Tėvo karalystėje“ (Mt. 26, 26-29).

Tai viltis prieš Jėzaus, jų Mokytojo, kančią ir mirtį apaštalams, kurie su juo valgė kartu šią Paskutinę vakariene ir atsiveikino su juo, nes jis jiems pasakė, kad daugiau nevalgys ir nebers, kol prisiartins dieviškoji karalystė, gyvenimas su Tėvu danguje. Tai ir yra Švenčiausiojo Sakramento įsteigimas stiprinti apaštalams ir savo sekėjams šioje žemeje.

Jis buvo savo mokinius iš

anksto išpėjęs, kad mokinyms negali toliau nueiti už savo mokytoją. Jei pasaulis persekioja Jėzų, persekios ir jo sekėjus. Jėzaus paliktas duonoje jo paties kūnas ir vyne jo paties kraujas yra jis pats. Jis turės tokiu būdu savo sekėjus stiprinti kentėjimuose, sunkumuose, persekiojimuose, nelaimėse, ligose ir gyvenimo nepasisekimuose. Jis nepažadėjo sukurti naują žemę, naują žmogų. Jis pažadėjo duoti tik naujų jėgų šiuos sunkumus nugalėti.

Delto jis paliko save patį iki pasaulio pabaigos, kad su juo galėtų drašiai eiti paliegėliai ir sveikieji, neturteliai ir turtingieji, turį vilčių amžinai gyventi ir nusiminimų suspausti. Jėzus Švenčiausiam Sakramente yra tas pat, kuris su apaštalais valgė vakariene, tas pats, kuris kentėjo ir mirė ant kryžiaus, bet ir tas pats, kuris savo dieviška galybė nugalėjo mirtį ir prisikėlė iš mirusiųjų. Tai yra apaštalaų ir daugelio amžių kentėtojų viltis, viltis ir dabarties žmogaus, kuris kenčia neramumus ir netikrumą.

Didysis Ketvirtadienis visus nuteikia linksmiau ir viltinčiau. Kristus ne tik atsiveikino su apaštalais prieš savo mirtį, bet ir paliko jiems save patį, liepdamas jo kūną valgyti ir jo kraują gerti jo atminimui. Kaip savo mokyto pradžioje Jėzus Kristus galėjo pakeisti vandenį į vyną Kanos vestuvėse, taip jis galėjo Paskutinėje vakariene pakeisti duoną ir vyną savo kūnu ir krauju. Jo, kaip Dievo, kūriniai yra duona ir vynas, kviečio varpa ar vynmedžio uoga. Jis, kaip Dievas, gali įsakyti kalnu persikelti, upei tekėti priešinga kryptimi, bet to jis nedaro, nes tai būtų tik žmonių nustebinimui. Paversti duoną ir vyną savimi ir teikti suvo sekėjams jį sakramentiniu, tai yra paslapties, būdu nėra žmonių nustebinimas, o suteikimas stiprybės, suteikimas vilties, sustiprinimas tikėjimo, kad Dievas gyvena žmoguje, o žmogus Dieve.

Štai dėl ko Jėzus savo Paskutinėje vakariene Didįjį Ketvirtadienį pakeitė žemiškus elementus dievišku išaukštinimu, po kuriuo jis paslėpė savo dievybę ir žmogystę. Švenčiausiam Sakramente Jėzus yra tas pats, kuris vaikščiojo žemeje, kuris skelbė Evangeliją, kuris rengė apaštalus tėti savo įkurtos Bažnyčios gyvenimą žemeje. Tik čia jis apsiereiškia žmogui visai kitu būdu, nauju pavidalu, kurį žmogus gali priimti, kuriuo gali stiprintis, nebijodamas Dievo didybės ir įsikūnijusio Kristaus galios, darant stebuklus, gydant ligonius ar prikeliant iš numirusių.

Kristaus įspėjimas prieš mirtį apaštalams yra įspėjimas ir visiems mokiniams, gyvenantiems žemeje. „Budėkite ir melskitės, kad neįpultumėt į pagundą. Dvasia, tiesa, yra stropi, bet kūnas silpnas“ (Mt. 26, 41). Net Jėzų turint Švenčiausiam Sakramente, net tikintis jo pagalbos sielvarte ir nelaimėje, stiprinantis jo kūnu ir krauju, reikia budėti ir melstis. Žmogus, net dieviškos pagalbos gaudamas, yra silpnas. Jis žemeje gyvena kūne ir kūno silpnybėse. Užtat reikia budėti iki savo prisikėlimo.

A. D.

HITLERIO IR MUSSOLINIO POŽIŪRIS Į RIBBENTROPO-MOLOTOVO PAKTĄ

Nepavykus Strango¹ misijai, Hitleris tuojau metėsi į Kremliaus glėbį, ir netikėtai greit, net nespėjęs pasitarti su Mussoliniu, 1939 m. rugpjūčio 23 d. Maskvoje buvo pasirašytas vadinamas Ribbentropo-Molotovo paktas su nelabuoju slapto protokolu, kuris perskėlė Rytų Europą į dvi interesų sferas (vokiečių ir sovietų), lėmė Lietuvos bei kitoms Pabaltijo valstybėms sovietinę pavertę, ir įžiebė Antrąjį pasaulinį karą. Hitleris tuojau, trečią dieną po pasirašymo (1939 m. rugpjūčio 25 d.), aiškino Ašies² sebrui Mussoliniui savo naujusius politinius santykius su Maskva, vis dėlto ir nuo jo nuslėpdamas slapta protokolą. Tas Hitlerio aiškinamasis laiškas skamba šiaip:

Italijos ministerijai pirminkui Benito Mussoliniui Dučė!

Ilgesnį laiką Vokietija ir Rusija apsikeitinėjo mintimis apie naują formavimą politinių santykių.

To reikalingumą stiprino:

1. bendros pasaulinės politikos padėtis, kiek ji yra svarbi abiem Ašies valstybėms
2. Japonijos kabineto tęsimas tikro nusistatymo neaiškumas. Japonija buvo pritarusi sandermei prieš Rusiją, kuo kaip Vokietija, taip, mano akimis, ir Italija esamomis aplinkybėmis galėjo interesus tik antroje eilėje. Betgi nesutiko aiškiai išpareigoti prieš Angliją, ir tas būtų buvęs svarbu ne tik Vokietijai, bet ir Italijai. Kelis mėnesius kariuomenė tvirtino, kad Japonijos vyriausybė veikia būsianti paakstinta nusistatyti ir prieš Angliją, bet tati praktiškai vis dėlto to neįvyko.
3. Vokietijos santykiai su Lenkija nuo pavasario buvo nepatenkinami, o paskutinėmis savaitėmis pasidarė neapkeičiamai ne dėl Reicho kaltės, bet svarbiausiai, dėl Anglijos. Žinios apie vokiečių persekiojimą šioje srityje nėra pramanyti spaudos pranešimai, bet tik dalis pasibaistinos tikrovės. Dancigo smaugimas, kuris jau prieš kelias savaites visiškai sustabdė visą prekybą, veikia sunaikins miestą.

Šie motyvai paskatino mane paskubinti vokiečių — rusų

Vertė
BRONIUS NEMICKAS

derybų baigą. To aš Jums, Dučė, dar nepranešiau smulkiai, kadangi nežinojau nei galimos derybų apimtys, nei jų pasisekimo galimybes.

Nuo „Litwinovo“ pasitraukimo išėjęs dienos švieson Kremliaus noras naujai formuoti santykius su Vokietija paskutinėmis savaitėmis dar paryškėjo ir dabar įgalino mane, iš anksčiau išsiakštinus, siūsti savo Reicho užsienio reikalų ministerijai Maskvą sudaryti sutarties, kuri apskritai yra plačiausias dabar esamų nepuoliomu paktų ir kurios tekstas perduotas viešumai. Paktas neturi sąlygų ir dar jima prievole konsultuotis visais Rusija ir Vokietija liečiančiais klausimais. Be to, dar norėčiau Jums, Dučė, pranešti, kad bet kokio konflikto atveju ir užtikrinta geradariskiausia Rusijos laikysena ir, svarbiausia, nebėra Rumunijos ištyrimo galimybės tokio konflikto atveju.

Šiomis aplinkybėmis ir Turkija gali tik revizuoti savo dabartinę laikysena. Bet dar kartą pakartojau, kad Rumunija nebegali dalyvauti jokiam konflikte prieš Ašį. Tikiu, Dučė, jog galim Jums pasakyti, kad

derbybomis su Rusija yra sukurta visiškai nauja pasaulio politikos situacija, kuri turi būti laikoma Ašies laimėjimu.

Dėl padėties prie vokiečių — lenkų sienos galiu Jūsų Ekscelencijai pasakyti, kad mes jau kelios savaites esame pavojaus stovyje, kad sykiu su lenkų mobilizacija, savaime suprantama, plėtėsi ir vokiečių priemonės, kad aš greitai veiksiu nepakeliamą lenkų žingsnių atveju. Lenkų vyriausybės tvirtinimas, kad ji nesanti atsakinga už nežmoniškus įvykius, už gausius pasienio incidentus (vien tik šią nakt — 21 lenkų sienos peržengimas), už apšaudymą vokiečių susisiekimo lėktuvų — kurie, kad išvengtų susidūrimų, jau įsakyti skristi į Rytprūsius per jūrą — tik įrodo, kad jį nebesuvaldo jos pačios užsundyto kariaunos. Nuo vakar Dancigas yra apgulamas lenkų dalinių, tai nepakeliamą būklę. Šiomis aplinkybėmis niekas iš anksto negali pasakyti, ką atnešėkan tik valanda. Bet galiu Jums tik užtikrinti, kad vis dėlto yra riba, nuo kurios aš jokiomis aplinkybėmis negaliu trauktis.

Baigdamas dar norėčiau užtikrinti, Dučė, kad aš suprasiu Italiją panašioje situacijoje ir Jūs iš anksto galite

pasitikėti mano laikysena kiekvienu tokiu atveju.

(Pasirašęs) Adolf Hitler

Mussolinis, gavęs Hitlerio laiška, jį atsakė tą patią dieną (1939 m. rugpjūčio 25 d.) ir iš principo pritarė Ribbentropo-Molotovo paktui, bet mandagiai atsakinėjo įviliamas ir galimai išsiplėsiantį karą, vienok, kaip žinia, negalėjo, jį išvengti. Mussolinio atsakymas Hitleriui buvo toks:

Fuehreri,

Atsakau Jūsų laiška, kuri šiuo metu man perdavė ambasadorius von Mackensen.

1. Kas liečia sutartį su Rusija, pritariu. Ekscelencija Goeringas Jums pasakys, jog praeita balandį su juo turėtame pokalbyje tvirtinau, kad demokratijai apsupimui išvengti esąs reikalingas susitarinimas tarp Vokietijos ir Rusijos.

2. Laikau naudinga stengtis santykių su Japonija nenutraukti arba neatsaldyti, kad iš to neišriedėtų jos artinimasis vėl prie demokratinių valstybių. Šia prasme telegrafavau J. Tokio, ir atrodo, kad po staigmenos nugalėjimo vyrauja geresnė psichologinė pažiūra tenykšoje viešojoje opinijoje.

3. Maskvos sutartis blokuoja Rumuniją ir gali pakeisti laikyseną Turkijos, kuri paėmė anglų paskolą, bet sutarties dar nepasirašė. Naujoji Turkijos laikysena sugriautų visą prancūzų ir anglų strateginį planavimą rytinėje Viduržemio jūroje.

Sąjūdžio tarybos nariai: Ozolas, Buračas, Vaišvila ir kt.

Nuotr. G. Petrauskienės

KELIONĖS LIETUVON DIENORAŠTIS

ALFONSAS NAKAS

17

Idomu ir vestibuly per pertraukas. Kaip anais laikais gimnazistai koridorių, taip čia, vestibuly visi spontaniškai suformavo ratą ir po penkiolika minučių kantriai „paradavo“. Ne tik ratu ėjo. Moteriškosios dar vyrus ėmė už parankių. Patylomis kalbėjosi. Mažai juokėsi. Čia tik faktas, be komentarų.

Rugsėjo 28 d. vakarą praleidau su seseria Jaunimo teatre. Ir čia prie kasos, ant gatvės, daugelis laukė nebesamų bilietų. Jeigu ne mano ekskursijos organizatorius, jei ne jo magiškas žodis, spektaklį būčiau matęs kaip savo ausis. O dabar, pasakęs pavarde, iš kasos atsėmė du rezervuotus bilietus, užsimekėjų 3 rublius 60 kapeikų (už abu!) ir atsėdau ketvirtos ar penktos eilės vidury. Nors tai buvo paskutinė eilė nepakelta virš priešpaskutinės, kadangi tarp arti scenos, matomumas vis tiek buvo geras. Už mūsų kiekviena eilė kilo aukštyn.

Neradau Nekrošiaus, nei Bagdono. Nei „Dėdes Vanios“, nei „Pirosmanio“. Radau 2jų dalių Vasilijaus Šukšino spektaklį „Muzikos pamokos“. Kas — Šukšinas? Tik namo grįžęs iš enciklopedijos (LTE) sužinojau, jog būta filmų bei teatro aktorius, režisierius, dramaturgas, gimusio 1929, mirusio 1974 metais. Šio veikalio pavadinimas — „Muzikos pamokos“. Jo — penki paveikslai, arba epizodai. Padalinta į dvi dalis, pirmoje dalyje atliekami keturi gabalai, antroje — tik vienas, labai ilgas.

Viskas tragikomiška. Daug juoko ir juoko po

ašaras. Antai, pirmajam epizode našlė ragina bene septyniolikmetę dukrą mokytis muzikos ir laukia draugo, senbernio ar našlio, savaitinio pasirodymo. Šis ateina su buteliu vyno. Beveik vienas jį išgeria. Prisaoko komplimentų ir pamokymų akordeoną tampa dūklai. Keletą lėkštų, jokios vilties neteikiančių frazių motinai. Pažiovavęs, pasimaivęs rengias išeiti. Norėtų pasiminti ir tuščią butelį. Nykščio nagu apvedes, randa iskilimą ir palieka. Jam išėjus, dukte dingsta užkulysis. Akordeono muzikos fone našlė graudžiai praverksta.

Antrąjį gabalą atlieka irgi trio. Gydytojas, gailestingai sesuo ir pacientas. Čia gal daugiau farsa, mažiau tragikos. Trečiame laborantas aiškina svo seneliui apie mikrobu žalą, bet senelis lieka nebauginamas. Ketvirtame ankštų sekmadienio rytą pabudė vyras ir žmona aiškinasi dėl beprasmių, tuščio savo gyvenimo.

Visa anoji dalis — veiksmas blaivykloje. Čia veikia bene aštuoni (bet nesu tikras, neužsirašiau) vyrai ir viena moteris. Visi vyrai, išskyrus vieną, sugauti varijuojant pasigėrę. Jie neatsimena, kada išgerta paskutinis stikluokas ir kaip čia atsidūrė. Vienas atmena matęs gatvėje pervažiuta, paleistais viduriais žmogų ir bijo, kad gal tai būtų jo padaryta. Dar pora šia avarija sau prisitaiko.

Visi epizodai — be pradžios ir galo. Vaidina Kristina Andrejauskaitė, Dalia Brenciūtė, Gediminas Girdvainis, Kristina Kazlauskaitė, Algirdas Latėnas, Dalius Mertinas, Vidas Petkevičius, Violeta Podolskaitė, Kostas Smoriginas, Arūnas Storpirstis, Irena Tamošiūnaitė, Remigijus Vilkaitis ir Gerardas Žalėnas. Šitaip, alfabeto tvarka, surašyta programa. Kas kokį vaidmenį — nepasakysiu. Beveik neįmanoma, nes kiti gal keliuose epizoduose. Man ne vienas nepažįstamas. Nežinau, kuriam prasegti kritiškų pastabų. Aplamai, vaidyba visų gera, profesionali. Vietomis jautėsi perdo laisvumo, impoviza-

cijos. Vargu, ar Šukšino tekste buvo ir epizodas apie Sovietijoj sukurtus brėžinius, kuriuos pasivogė amerikiečiai prisigamino automobilių. Jis kai kuriems jauniem žiūrovam sukėlė daug juoko.

Metrika tęsiant, programoje dar pasakyta, kad inscenizacijos autorius — Saulius Šaltenis, spektaklį kūrė režisierė (praleidžiu „nuopelnus“) Dalia Tamulevičiūtė, spektaklį vedė V. Petkevičienė. Ką sąvoka „spektaklį vedė“ reiškia, nesuprantu. Premjera įvykusi 1985 m. birželio 23. Net sunku tikėti: beveik visuose epizoduose ironizuojama girtuokliavimas, o akcija prieš jį prasidėjo ar tik ne prieš porą metų.

Tiek prieš pertrauką, tiek spektakliui užsibaigus, visiškai panašus publikos kle-pu, kle-pu, kaip operoje. Tik čia labai trumpai, gal minutę.

Šio teatro salė siaura, ilga, bene iš kino perdirbta. Bet jauki. Scena moderni, su maniežu, patogi scenovaizdžiui keisti. Vestibuly irgi apstu vietos. Tad ir čia ratu grindis pamynėm. Ak, ne visą pertrauką. Užsukom į bufetą. Ir operos teatre, ir čia laimingiesiems pardavinėjama ne tik išgerti, bet ir užvalgyti. Laimingiesiems, reiškia — pirmiesiems. Jaunimo teatre iš visų pusių bufeto barą apgulėm gal porą šimtų žmonių. Vėžlio greičiu darbovis... dvi mergaitės. Per dešimtį minučių gal keturiems žmonėms jos paruošė sumuštinis, ar kažką panašaus ir dar šiemis ar aštuoniems įpylė vaisių sunkos ar kavos. Bent pusantro šimto bus laukę veltui. Kas tą bufetą tvarko? Tegū atvažiuoja Amerikon ir pasižiūri, kaip iš teatro lankytojų kišenių pinigėlių išlūpti, teatrui pelną kaupti...

Trumpai užbaigiant, Jaunimo teatre neradau tebeklų, bet jis paliko labai gerą įspūdį. Jeigu net gyvenčiau, nepraleisčiau nei vieno spektaklio.

(Bus daugiau)

KAIP IR KO MOKYTI, KAD MOKINIAI BŪTŲ SUDOMINTI

Kovo 12 d. JAV LB Švietimo taryba sukvietė Chicagos aukštesniosios. Donelaičio ir Le-monto aukštesniųjų liuanistinių mokytojų darbo konferencijai. Ją suorganizavo Rūta Jautokienė, ilgametė Chicagos aukšt. lit. mokyklos mokytoja ir dabar Švietimo tarybos narė aukštesniųjų mokyklų reikalams. Dalyvavo gražus būrelis mokytojų, deja, ne visi pakviestieji. O dalyvauti bent dėl įdomumo reikėtų visiems tose mokyklose dirbantiems mokytojams.

Konferencija vyko Jaunimo centre, Pedagoginio lit. instituto klasėje. Pradėjo 12:15 (trumpai pasivaikinus), baigėsi 3 val. p.p., kaip buvo numatyta. Konferenciją pradėjo ir ją laikrodžio tikslumu (nepaleisdama jo iš rankų) pravedė konferencijos organizatorė. Jos paprašyti, kiekvienas dalyvis ar dalyvė pasisakė vardą pavardę, ką ir kurioje mokykloje dėsto.

Konferencija oficialiai atidaryti buvo pakviesta Švietimo tarybos pirm. P. Kučienė, kuri pasveikino susirinkusius mokytojus svarstyti rūpimas lit. mokyklų problemas. Ateityje gal teks organizuoti susitikimus ir su mokinių tėvais.

Savo atidaromajame žodyje R. Jautokienė gražiai ir vaizdžiai pavaizdavo tėvų domėjimąsi savo vaikais ir lit. mokykla. Kuo mažesnis vaikas, kuo žemesniame jis skyriuje, per bet kokius mokyklos pasirodymus tėvas ir motina fotografuoja kiekvieną jo žingsnį, ypatingai scenoje. Susidaro lyg filmavimo paradas. Mokiniui kopiant aukštyn, tėvai pradeda „pamiršti“ foto aparatus. Panašiu būdu mažėja ir lankantiųjų sąrašius. Baigia darželį — kai kurie nelanko lit. pradžios mokyklos. Baigia pradžios mokyklą (ir labai gerais pažymiais), o j aukštesniąją vėl nevisi beįstoją. Baigia aukštesniąją — nevisi į Pedagoginį institutą eina. Pasiteisinimų pilnas maišas, deja, jau nei tėvai, tuo labiau vaikai nesupranta, kokio lobio nustoja, nelankydami ir nebaigdami esamų liuanistinių mokyklų. Ir ši konferencija sušaukta tam, kad pasvarstytume, „Kaip ir ko mokyti, kad mokiniai būtų sudominti ir drausmingi“.

Pirmoji kalbėjo Gražina Sturoniene, dėstanti Lietuvos istoriją Donelaičio lit. mokykloje. Ji mokėsi Lietuvoje, kur i savąją istoriją maža tebuvo kreipta dėmesio. Iš prigimties nesidomėdama istorija, atsidūrus laisvajame pasaulyje, pati studijavo istoriją iš knygu.

Yra paruošusi Lietuvos istorijos lankstinuką, kurį peržiūrėjo J. Dainauskas ir kurį išleis Švietimo taryba. Daug dėmesio kreipia i istorinių Lietuvos žemėlapių piešimą klasėje ir namie. Kartą metuose mokinsys turi parašyti referatą, pailius-truotą iškarpomis, suvenyrais. Jos dėstymo pagrindinė mintis — Lietuva nemirtinga.

Antrasis kalbėtojas — dr. Kazys Eringis, Chicagos aukštesniosios lit. mokyklos Lietuvos istorijos mokytojas ir Pedagoginio lit. instituto lektorius. Jis pasisakė Lietuvoje ne Lietuvos istorijai dėstyti ruošėsis, i jos dėstymą čia išitraukęs. Tačiau Lietuvos istorija domėjėsis ir Lietuvoje, klausė individualių paskaitų: vieno vienam ar vieno dviem. Dėstydamas daug dėmesio kreipia nepriklausomos Lietuvos laikotarpiui, kelis kartus grįžta, taip pat supažindina su okupacijos laikotarpiu. Nori išamontinti, kas yra Lietuvos priešas nr. 1 ir kas nr. 2. Akcentuoja, kaip, keičiantis laikui ir valdovams (savims ar okupantams), keičiasi ir Lietuvos administracinis suskirstymas. Pabrėžia laikus, kada lietuvis kovojo brolis prieš brolių. Pagrindui naudojami V. Liulevičiaus vadovėliai.

Fūta Jautokienė, Švietimo tarybos narė aukštesniųjų lit. mokyklų reikalams, šios konferencijos organizatorė.

Trečia kalbėjo Regina Kučienė, Donelaičio aukšt. lit. mokytoja, dėstanti lietuvių literatūrą, dabar Švietimo tarybos pirmininkė. Savo dėstymo būdą ji pavadino „naujoviška lietuvių literatūros pamoka“. Kadangi senesnis lietuvių literatūros lietuvių k. dabartiniam mokiniui yra sunki, tai dažnai juos „verčia iš lietuvių kalbos i lietuvių kalbą“, kad mokiniai suprastų.

Lietuviškos tautodailės menininkė Regina Petrušienė su savo kūriniais Cape Codo tautybių muzėje.

Aukštesniųjų liuanistinių mokyklų darbo konferencijos dalyviai — mokytojai ir Švietimo tarybos nariai. Sėdi iš kairės: R. Jautokienė, Pr. Masilionienė, J. Masilionis, ses. Margarita, R. Kučienė, H. Dainienė, J. Mozoliuskiene; stovi: S. Petersonienė, R. Petersonas, V. Radick, G. Sturoniene, D. Eidukiene, K. Eringis ir A. Brazaitiene.

Vykstant pasikeitimams Lietuvoje, Lietuva pradėjo domėtis visas pasaulis, domisi ir lietuvių mokiniai. Nevengia paskutiniųjų įvykių nagrinėti klasėje, rodyti jų vaizdajuostes. Daug paveikia gyvi atvykusiu, ypač jaunimo, pasakojimai, todėl, kada tik gali, kviečia juos. Mokiniamis duoda temų dabartiniams įvykiams aprašyti.

Danutė Eidukiene, Chicagos aukšt. lit. mokyklos visuomeninio ugdymo mokytoja, buvo ketvirtoji kalbėtoja. Visuomeninis ugdymas dėstomas 7 ir 8 kl. kas antrą savaitę. Naudoja St. Barzduko vadovėlių, bet plačiai kalba apie naujausius įvykius Lietuvoje (kaip daro R. Kučienės literatūros pamokose), kuriais mokiniai labai domisi. Šiose pamokose taip pat stengiasi išaiškinti, kaip atsiranda tautos, kodėl jos apsigyvena kurioje vietoje, kodėl atsiranda tautų kilnojimas, krausty-masis, emigracija.

Penktasis ir paskutinis kalbėtojas buvo Juozas Masilionis, Chicagos aukšt. lit. mokyklos lietuvių k. mokytojas ir direktorius ir Pedagoginio lit. instituto lietuvių k. lektorius. Seniau „ko“ mokykloje mokyti nustatydavo programa, o kaip mokyti — pedagogikos mokslas ir savo paties prietas metodus. Dabar irgi turime įvairiems dalykams programas, bet klaidą daro mokytojas, jos raidės težiūrėdamas. Dabar pačiam mokytojui tenka apsispręsti, „ko“ mokyti ar dabartiniam mokiniui tai įkandama. Programą ir reikalavimus reikia pakelti ar nuleisti atitinkamai mokinių lygiui. Daug priklauso ir nuo „kaip“ mokysi. Čia pagrindinė taisyklė — neatstumti nei savo kalba, nei elgesiu, nei perdėtai reikalavimais nuo liuanistinės mokyklos ir nuo pačios lietuvių. Drausmė paremta bausmėmis. Drausmė mokykloje remiasi mokinio kopimu karjeros keliu: ar jam ateityje to ar kito mokslo reikės ar ne... Liuanistinė mokykla materialinės naudos nesiuo. Joje mokytis

reikia idealizmo. Kas to idealizmo neturi, yra nedrausmingi, nesidomi.

Kiekvienam kalbėtojui buvo duota apie 15 min. pasisakyti, maždaug tiek pat diskusijoms. Po kiekvieno pranešimo buvo gyvos diskusijos, nes, kaip ir iš aprašymo matoma, tas pats dalykas kiekvieno dėstytojo kartais labai žymiai skiriasi. Kuris geriau dėsto, kuris geresniu keliu eina? Esame mokytojai, bet nebijokime vieni iš kitų pasimokyti — ir iš pasisekimų ir iš nepasisekimų. Būkime, anot vysk. M. Valančiaus, „it bitelė, kuri iš kiekvieno gėlės seugeba išsiurbti saldų medų“. Mokydami „ko“, iš programos parinkime dar įkandamus gabaličius, o perduodami mokiniui,

Daytona Beach, Fla., LB apylinkės valdyba su JAV Kongreso atstovu. Iš kairės: Jurgis Janušaitis, kongresmanas Craig T. James, dr. Vytautas Majauskas ir pirmininkas Juozas Paliulis.

LIETUVIAI FLORIDOJE

Daytona Beach, FL

BENDRUOMENININKAI APLANKĖ KONGRESMANĄ

Vasario 15 d. Floridos ketvirtojo distrikto naujai išrinktas JAV kongresmanas Craig T. James Daytona Beach įstaigoje suruošė susitikimą su savo rėmėjais ir visuomene. Kongresmanas Craig T. James yra dar palyginant jaunas politikas, respublikonas ir prieš savo varžovą rinkimus laimėjęs nežymia balsų persvara.

I susitikimą su juo nuo 9 iki 12 valandos atsilankė labai daug žmonių, jų tarpe profesionalų-advokatu, bankininkų, statybininkų, prekybininkų, kurie kongresmanui išreiškė savo pageidavimus ar įteikė įvairius prašymus. Kongresmanas Craig T. James su žmona Kitty visus šiltai priėmė, išklaušė visų pageidavimus ir pavaišino kava ir saldumynais.

I šį susitikimą nuvyko ir Daytona Beach Lietuvių Bendruomenės apylinkės pirmininkas Juozas Paliulis, dr. Vytautas Majauskas ir Jurgis Janušaitis. Kongresmanas bendruomenininkus taip pat šiltai priėmė, išklaušė jų suglaustą informaciją apie okup. Lietuvos problemas, dabar vykstančius įvykius, tautai siekiant laisvės ir nepriklausomybės ir neprikl. šventės

neapartinkime kartąja piliule.

Trys valandos prabėgo greitai ir nenuobodžiai. Mokytojai dar keletą minučių vaišinosi, šnekučiuodamiesi mokyklinėmis temomis, dėkodami Švietimo tarybos pirm. R. Kučienėi už paskatinimą tokią konferenciją organizuoti, Rūtai Jautokienei už pavyzdinę suorganizavimą, o Švietimo tarybos narei Stasei Petersonienei už patalpas.

Visą konferencijos eigą į vaizdajuostę irrašė Viktoras Kučas. Kas norės, manau, galės jomis pasinaudoti: būtų „keliaujanti“ aukštesniųjų lit. mokyklų darbo konferencija. O gal suvažiokime jos pasižiūrėti i Dainavą rugpjūčio 6-13 d.

Juozas Masilionis

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE	REAL ESTATE
<p>RE/MAX REALTORS</p> <p style="text-align: right;">GREIT PARDUODA</p> <p>RIMAS L. STANKUS</p> <p>361-5950 636-6169</p> <p>Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainavimas namokamas.</p>	<p>MLS. KOMPIUTERIŲ</p> <p>pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ mieste ir priemiestuose Sažiningai patarnaus</p> <p>J. BACEVIČIUS</p> <p>BELL-BACE REALTORS INCOME TAX — INSURANCE 6529 S. KEDZIE 778-2233</p>
<p>No. 424 — 53 & Kolin. 2 butų apt. Tik \$94,900! 3 mieg. kamb. kiekv. bute: didelis valg. kamb. sav.; ištais rūsvis; 2 auto. garažas; naujas stogas, karšto vandens katilinė; nuomininkas moka už šilumą; aukšta nuoma. Skambinkite dabar.</p> <p>AR NORITE PARDUOTI?</p> <p>Savo namą galite parduoti, tik paskambinkite telefonu. Mūsų pardavėjai sėkmingai jums patarnaus. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Namų įvertinimui skambinkite skubiai — dabar.</p> <p>O'BRIEN FAMILY REALTY</p> <p>Tel. — 434-7100 & 436-8600</p>	<p>ŠIMAITIS REALTY</p> <p>Viktoras Šimaitis, Reg. Brokeris</p> <p>Nuosavybių pardavimas. Income Tax. 5953 S. Kedzie Ave. Chicago, IL 60629 Tel. 436-7878</p>
<p>FOR SALE</p> <p>Parduodamas naujas, lietuviškas tautinis kostiumas iš Lietuvos. Kreiptis 471-2308</p>	<p>Century 21 KMIECIK REALTORS</p> <p>7922 S. PULASKI RD</p> <p>DANUTĖ ŠČERBAITĖ MAYER</p> <p>284-1900</p> <p>Jei norite parduoti ar pirkti savo nuosavybę per Amerikos populiariausią agentūrą, prašome skambinti Danutėi Ščerbaitei Mayer dėl sąžiningo pataravimo ir velti jūsų namų įkainavimo.</p>

FOR SALE

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turio Chicagos miesto leidimą Dirbu ir įžmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

DRAUGAS
4545 West 63rd Str.,
Chicago, IL 60629

Tremtinė — tai vienas paveikslas iš labai puošnios dail. **POVILO PUZINO** monografijos, kuri yra didelio formato ir talpina net 28 spalvotas reprodukcijas. Kartu ir XX amžiaus Madonų, apdovanotas aukščiausia premija tarptautiniame madonų festivalyje Los Angeles, Calif. ir Grand National Award Amerikos dailininkų profesinėje sąjungoje New Yorke. Puiki dovana ir tinka bent kuriomis progomis įteikti bet kam: svertimtaučiai ar lietuviui. Kaina su persiuntimu 27 dol. Užsakymus siųsti:

**DRAUGAS, 4545 West 63rd Street,
Chicago, IL 60629**

Illinois gyventojai dar prideda \$1.50 valstijos mokesčio.

MAŽIAU BEDARBIŲ

Vasario mėnesį bedarbių procentas Illinois valstijoje buvo mažiausias iš visų paskutinių 10 metų. Illinois valstijoje vasario mėnesį i darbą išjungė dar 139,000 naujų darbininkų.

TAUTINIŲ-DEMOKRATINIŲ JUDĖJIMŲ VIENYBĖS KONFERENCIJA

Lietuviai dalyviai demonstracijoje – budėjime Vasario 16 Chicago miesto centre.

Nuotr. Rasos S. Miliuskaitės

LIETUVIAI FLORIDOJE

Naples, FL

KITOKIOS FLORIDOS VEIKLOJE

Iki šiol Floridos vakaruose tiktai St. Petersburg lietuvių kolonija buvo plačiau žinoma savo veikla ir visuomeniniais pareiškimais, ir iš kitur, o ypač į pietus nuo St. Petersburgo esančių vietovių, apie lietuvių veiklą mūsų spaudoje neteko beveik ir skaityti. Vis dėlto pasirodo, kad pavienių lietuvių beveik visur galima rasti, o kur keli atsiranda, tai tuoj prasideda ir veikimas.

Kai prieš keletą metų „kitokios Floridos“ ieškodami atsiradome nedideliame bei labai patraukliame ir idomiame, vešios augmenijos bei gėlynių papuoštame Naples miestelyje, apie 160 mylių į pietus nuo St. Petersburgo, nesitikėjome čia kitų lietuvių rasti, tad apdžiugėme netikėtai susitikę labai paslaugų ir malonų Vytautą Chainą, kuris su savo motina jau prieš metus čia buvo atsikėlęs.

Pagyvenus pasirodė, kad Naples apylinkėse ir daugiau lietuvių yra, tarp kurių gyvai reiškiasi Bonita Springs gyvenantis, plačiau išsivijoję žinomas veikėjas ir žurnalistas Vilius Bražėnas, kurio pastangomis dar keliems veiklesniems lietuviams, kaip Lukauskai ir Patamsis prisidedant, buvo sudarytas „Lietuvių forumas“. Jo vardu, kiek aplinkybės leido, buvo pradėtas lietuviškas veikimas.

Jau mums čia esant, 1987 metų pabaigoje garsiuju protestų ir demonstracijų metu, kurių banga ritosi lietuvių kolonijose nuo Kanados iki Washingtono, buvo iškelta mintis ir mums čia esantiems keliems lietuviams pasireikšti bei tokią demonstraciją praveisti. Nors mes iš Naples ir abejojome, ar 5-6 asmenys, nors ir plakatais „apsiginklave“, pajėgs atkreipti kieno nors dėmesį, bet sutartą dieną prie Fort Myers rotušės, kur turėjome drąsiai demonstruoti, nuvykome. Jau iš tolo, kukliai po pažastimi savo plakatų nešdami, žiūrime o čia beveik masė, minia, ne tik visokių lietuvių, kurių daugiau kaip du tuzinai priskaitėme, bet ir latvių, estų ir lenkų su vėliavomis, transparentais bei plakatais susirinkusių, šauniai prie rotušės kulniuoją. Tarp jų vietinių laikraščių korespondentai ir net dviejų South-West Florida televizijos kanalų reporteriai su filmavimo aparatais sukinejasi. Jau tos pačios dienos vakarą galėjome tą mums taip išpūdingą įvykį televizijos žinių programoje matyti.

Kitais metais ta pati rengėjų grupė suorganizavo ir pravedė mūsų nuomone taip pat nepaprastą ir neįtikėtiną parengimą, būtent Vasario 16-tos minėjimą, kuriame vietoje numatyto tuzino tautiečių susirinko keturiasdešimtis: su kaupu dalyvių, įskaitant ir kitataučius svečius.

Už tai šiais metais per daug nesistebėjome, kai teko ir vėl vykti į iš anksto paskelbtą Vasario 16-tos dienos minėjimą, kuris įvyko vasario 26 dieną Fort Myers miesto Parkų administracijos patalpose. Ir šį kartą jame dalyvavo nemažas būrys iš įvairių apylinkių, kaip Bonita Springs, Cape Coral, Naples ir Sanibel Island gyvenančių lietuvių.

Pagrindinę minėjimo našta šį kartą teko pakelti Kristinai ir Ričardui Krulikams, talkinant E. Bražėnieniui, I. Lukauskienei ir V. Chainui. Minėjimą lietuviškai ir angliškai pravedė V. Urba, kuris tik šiais metais atsikėlė į Fort Myers, pakviestas eiti District Attorney pavaduotojo pareigas. Pagrindiniu kalbėtoju minėjime buvo pakviestas U.S. Navy Capt. W.R. Quisenberry, kuris savo žodyje apžvelgė idomią ir aktualią temą, būtent, kaip amerikiečių valdžios sluoksniai žiūri į Pabaltijo valstybių klausimą šiais laikais. Po minėjimo buvo kava ir kuklus priėmimas bei dar nepažįstamų susipažinimas ir išpūdziais pasidalinimas.

Toje pat salėje buvo įrengta lietuviškų knygų bei spaudos paroda su keliais dėmesio vertais leidiniais.

Visas minėjimas, kad ir kuklus, per ilgai neužsitęsė ir praėjo sklandžiai bei tvarkingai. Pagalvojus, mažesnių ar didesnių ir mažiau ar daugiau išpūdingų minėjimų pasitaiko visur, kur tik yra didesnė lietuvių kolonija ar susibūrimas, tad nebūtų čia kas ir rašyti, bet šiuo atveju ne tas svarbu, kad minėjimas įvyko, bet tas, kad jį surengė tokia, palyginti, maža entuziastų saujelė, kuri beveik neįmanomose sąlygose pasistengė, kad čia, tolimoje Pietų Vakarų Floridoje, po įvairias vietas išsimėčiusių lietuvių silpnas bet ryžtingas balsas prisidėtų prie bendro išsivijimo sauskmo, reikalaujančio lengvesnių dienų ir laisvės mūsų tėvynei Lietuvai.

S.J. Markus

A.†A.

ELENAI LAPIENEI

išėjus Amžinybėn, liūdime ir reiškiame užuojautą jos dukteriai VALEI ir žentui ANTANUI BURKŪNAMS, dukraitei RŪTAI su šeima ir vaikaitiui VYTAUTUI

Aleksas Beresnevičius
Ona Cieminiene
Angelė ir Alfonsas Dziakonai
Irena ir Stasys Ilgūnai
Jurgis Jankus
Ona ir Antanas Jurkšaičiai
Nijolė, Benis ir Darius Kašinskai
Ona Kazlauskaitė
Emilija ir Valius Kutkevičiai
Akvilina ir Antanas Musteikiai
Janina Nomeikienė
Sofija Obalienė
Raimundas Obalis
Veronika Puidokienė
Kęstutis Puodžiūnas
Valė Sadauskaitė
Izabelė ir Vytautas Žmuidzinai

Atsiliepiant į Sovietų Sąjungoje pavergtųjų tautų tautinių-demokratinų sąjūdžių atstovų pasitarimus, kurie 1988 metais įvyko Armenijoje (Jerevane), Gruzijoje (Tbilisuje), Ukrainoje (Lvove), Latvijoje (Rygoje) ir 1989 m. sausio gale Vilniuje, ir į jų pageidavimus, politinių emigrantų iniciatyvinė grupė New Yorke priėmė oficialų pareiškimą dėl konferencijos tema „Kova už tautų teises ir jų laisvę Sovietų Sąjungoje“, kuri bus pravesta gegužės mėnesį Paryžiuje. Ta konferencija bus ir naujos organizacijos tautiniams-demokratinams judėjimams Sovietų Sąjungoje remti pradžia. Visi dabar Sovietų Sąjungoje vykstantys tautiniai-demokratiniai judėjimai turi glaudžius tiesioginius ir netiesioginius tarpusavyo ryšius. Visi jie sudaro bendrą frontą kovoje už Sovietų Sąjungoje pavergtų tautų teises ir jų laisvę.

Rygoje įvykusio tautinių-demokratinų judėjimų atstovų pasitarimo rugsėjo 25 dienos pareiškime buvo pasakyta: „Tik vieningu visų engiamų tautų frontu mes galime pasiekti tikslą“. Tarp šį dokumentą pasirašiusių žymieji Lietuvos kovotojai už laisvę Vytautas Bogušis, Nijolė Sadūnaitė, Antanas Terleckas ir Andrius Tučkus. Minėtoji iniciatyvinė grupė išrinko oficialų Paryžiaus konferencijos rengimo komitetą, kuris energingai pradėjo darbą jau pirmosiomis šių metų dienomis.

Paruošta ir patvirtinta tokia šios konferencijos pravedimo programa. Gegužės 9 dieną 10 val. ryto įvyks spaudos konferencija. Jos metu bus perskaityta steigiamos organizacijos deklaracija. 11 val. įvyks konferencijos atidarymas. Po to bus buvusio JAV ambasadorės Jungtinių Tautų organizacijoje Jane J. Kirkpatrick pranešimas. Į posėdžio temą – „TSRS tautiniai-demokratiniai judėjimai“. Vadovaus Helene Carrere d'Encausse (Prancūzija). Šitame posėdyje trumpus kondensuotus pranešimus skaitys Estijos, Latvijos, Lietuvos, Ukrainos, Krymo totorių, Gruzijos, Armenijos, žydų judėjimo ir rusų demokratų atstovai. Kalbės po vieną iš kiekvienos tautybės.

Tą patį dieną antras posėdis prasidės 3 val. po pietų. Jo tema „Nepriklausomoji spauda ir asociacijos Sovietų Sąjungoje“. Posėdžio vadovas Jean-Francois Revel (Prancūzija). Ir šiame posėdyje pranešimus skaitys buvę disidentai politiniai

džio tema: „Ekonomika ir tautinių problemų raida Sovietų Sąjungoje“. Vadovaus Lord Harris (Didžioji Britanija). Šiame posėdyje pranešimus skaitys taip pat buvę disidentai politiniai kaliniai. Po šio posėdžio ir trumpus pertraukos prasidės V ir paskutinis posėdis. Jame kalbės Lenkijos, Vengrijos ir Jugoslavijos tautinių-demokratinų judėjimų atstovai. 6 val. vakaro bus konferencijos uždarymas. 8 val. banketas, kuriame dalyvaus Prancūzijos valdžios atstovai ir kiti aukšti svečiai.

Tikslesni duomenys apie konferencijos vietą ir kita papildoma informacija bus paskelbta vėliau.

Konferencijos rengėjai kviečia ir lietuvius, gyvenančius išei-

vijoje, joje dalyvauti, nes toje konferencijoje bus aptariami ir Lietuvos reikalai. Pageidaujama, kad konferencijos metu būtų platinama informacinė medžiaga apie Lietuvą,

suorganizuotas parodinis stendas ir kt. Konferencijos rengėjai mano, jog šiame reikale galėtų padėti Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir jos padaliniai.

Vytautas Skuodis

VIENUOLIKOS METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.

AGNIETĖ MICKEVIČIENĖ

Š. m. kovo 20 d. sueina vienuolika metų nuo mūsų mylimos Motinos ir Senelės mirties. Šią liūdną sukaktį minint, šv. Mišios už velionės sielą bus atnašaujamos sekmadienį, kovo 26 d. 11:15 v. ryto tėvų jėzuitų koplyčioje. Prašome artimuosius prisiminti velionę Agnietę savo maldose.

Sūnus Gediminas, marti Zota, vaikaičiai ir provaikaičiai.

Mielam ir nepamirštamam Jaunimo centro talkininkui

A.†A.

LIUDUI ŠIMAIČIUI

negrįžtamai iškeliavus, nuoširdžiausią užuojautą jo žmonai ONAI ir šeimai reiškia

Jaunimo centro taryba, valdyba
Moterų klubas ir tarnautojai

Mylimai sesutei

A.†A.

BRONIE MASTRI

mirus, mūsų mieloms valdybos narėms LOTTIE GIEDRAITIENEI ir PAULINE SHUKIS reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Šv. Kazimiero Lietuvių Kapinių
Šklypų Savininkų Draugija

A.†A. RAMULEI E. SKIPITYTEI DAUGĖLIENEI

Lietuvoje mirus, seserį agr. MARYTE, vyrą agr. LEONĄ GARBAČIAUSKĄ ir visus artimuosius užjaučiame.

Kurso kolegos

A.†A. PETRUI NORKAIČIUI

iškeliavus į Amžinybę, liūdinčią žmoną JUZĘ, mūsų draugijos mielą narę, velionio dukras su šeimomis ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Lietuvos Dukterų draugija

A.†A. LIUDUI ŠIMAIČIUI

mirus, jo žmonai, dukrai ir sūnams su šeimomis reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

S. P. Pranckevičiai

A.†A. LIUDUI ŠIMAIČIUI

mirus, jo žmonai ONUTEI ir visai šeimai reiškiu gilia užuojautą ir kartu liūdžiu.

Akvilina Šiurnienė ir vaikai

GAIDAS—DAIMID

EUDEIKIS

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGO PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

VANCE

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA
DIREKTORIAI

1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

APLINK MUS

x Arvydas ir Nelė Paltinai, pastoviai gyvena Manheime V. Vokietijoje, šiemet koncertuodami JAV, atliks naujai paruoštą estradinių dainų programą. Paltinai Chicagoje koncertuos balandžio 16 d. 3 val. p.p. Jaunimo centre. Visi kviečiami dalyvauti Margučio rengiamame koncerte.

x I politinį seminarą vykstantis jaunimas gali kiek galima greičiau skambinti Edžiui Sabui tel. 599-5780 ir užsiregistruoti važiavimui su Lincoln Town Cars automobiliu į Washingtoną. Kaina bus tik 10 dol. į dieną, todėl reikia jau skambinti dabar.

x Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos skelbto jaunimo rašinių konkurso laimėtojams premijos bus įteikiamos prezidento Antano Smetonos 45-rių metų minėjimo metu. Pus turininga programa. Pabendrauimas prie kavutės. Tautiečiai kviečiami kuo gausiausiai dalyvauti.

x Apolonija ir Petras Steponavičiai, Vilniaus Jaunimo teatro aktoriai, balandžio 2 d., sekmadienį, Jaunimo centre atliks dainos ir žodžio recitalį „Ižiebė amžiai tavo laisvės rytą“.

x Patikslinimas. „Draugo“ kovo 2 d. laidoje per klaidą po nuotrauka iš New Yorke buvo padėta V. Balsio pavarde. Turėjo būti, kad ji daryta L. Tamošaičio. Abu paliečiusius už klaidą atsiprašome, bet padaryta ne dėl redakcijos kaltės, o dėl to, kad nuotraukos daromos viename skyriuje, parašai renkami – kitame.

x G. A. Armalių užuojautoje „Draugo“ kovo 15 d. laidoje, a.a. A. Kalvaitienė mirus, velionės sesers **Onos Juodviršienės** pavarde buvo padaryta klaida. Už klaidą atsiprašome.

x Lietuvių Opera šiais metais stato Verdi „Trubadūrus“. Premjera – balandžio 29 d. 7:30 v.v. Antras spektaklis – balandžio 30 d. 3 v. p.p., Morton High School Auditorium, 2423 S. Austin Blvd., Cicero, Ill. Bilietai jau gaunami Giltis International, Vaznelių prekyboje, 2501 W. 71st St., Chicago, IL 60629, tel. 312-471-1424. (sk)

x Jeigu norite, kad jūsų Velykų stalas būtų pilnas lietuviškų gardumynų, jau laikas pagalvoti apie užsakymus. Turėsime kiaušienos, versienos, antienos, vištiesos vyniotinio, bakbū, beržo šakų, tortų, ežiukų, mozurų, varškės pyragų ir daug kitų skanumynų. Skambinkite naujiesiems NIDOS savininkams, tel. 476-7675. (sk)

x NAMAMS PIRKTI PASKOLO duodamas mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road – Tel. V17-7747. (sk)

x Chicagos Liet. Fed. Kred. unija KASA neveiks D. Penktadienį kovo 24 d. Visi Chicagos KASOS skyriai neveiks kovo 31 d. dėl ketvirtio procentų apskaičiavimo. KASA linki visiems linksmų šv. Velykų. (sk)

x Meilė ir Tadas Mickai su sūnumi Povilu iš Washingtono buvo atvykę į Chicago ir ta proga aplankė „Draugo“ redakciją. Tadas ir Povilas Mickai, kuri laiką pasisvečiavę pas tėvus ir senelius, išvyko atgal į savo darbus, o M. Mickienė, kaip Skaučių Seserijos Vyriausios Skautininkės pavaduotoja, pasiliks visai savaitei ir dalyvaus skaučių posėdyje.

x Ramunė Kelečienė The John Marshall teisių mokykloje buvo išrinkta visuotiniai pasižymėjusia studente ir įrašyta 1989 metų knygoje „Who's Who Among Students in America Universities and Colleges“.

x Lietuvių Dailės Muziejaus rengiama Vaikų meno parodos atidarymas vyks Čiurlionio galerijoje sekmadienį, balandžio 2 d., 2:30 v. p.p. Arti 100 vaikų nuo 4 metų iki 13 metų, iš Chicagos lietuviščių mokyklų ir kitų miestų dalyvaus. Ekspozatų prisiūsta net iš Jackson, Mich., ir Rochester, N.Y. Jury komisiją sudaro: Vanda Balukienė, Diana Kizlauskienė, Algis Trinkūnas, Audronė Elvikienė ir Dalia Šlenienė. Piniginės premijos bus skirtos pagal vaikų amžių. Per atidarymą vaidins Jonė Karuza su savo leliu teatru „Spalvos yra svarbios“. Visi dalyvaujantys dailininkai, jų tėveliai, seneliai ir visi kiti kviečiami į šią vaikų meno šventę.

x Rašyt. Julija Gylienė, Chicago, Ill., lankėsi „Drauge“, pratęsė prenumeratą vieneriems metams su visa šimtaine. Rašyt. J. Gylienė, mūsų garbės prenumeratorei, už paramą tariame nuoširdų aciu. Rašytojos paskutini premijuota romana „Stikliniai ramentai“, kuri išleido Lietuviškos Knygos klubas, dar galima gauti „Draugo“ administracijoje.

x Violeta Karosaitė, negalėdama asmeniškai išreikšti padėką, dėkoja visiems, kurie ją prisiminė ir teikėsi paguosti ligos metu. Dėkoja už maldas, linkėjimus, aplankymą, gėles ir t.t. Violeta linki visiems džiaugsmingų šv. Velykų. (sk)

x Lelijos, tulpės, hiacintai, ramunės, azalijos, cinerarijos... didelis pasirinkimas pavasario gėlių! Skambinkite **Baltic Blossoms 434-2036**. (sk)

x Dr. kun. K. Trimako paruošto Marijos žodžių rinkinio „Aš kviečiu jus“ sutiktuves įvykis kovo 31 d., penktadienį, 7:30 v.v. Jaunimo centre. Padėkos mišios bus aukojamos 6:30 v.v. jėzuitų koplyčioje. Muzikinė mišių palyda – muz. S. Jautakaitės su Dariaus Polikaitės ansambliu. Su knyga „Aš kviečiu jus“ supažindins Dr. Vyt. Dambra. Visi maloniai kviečiami atsilankyti. (sk)

x Lietuvos prezidento Antano Smetonos 45 m. mirties paminėjimas rengiamas sekmadienį, balandžio 9 d. 3 val. p.p. Lietuvių Tautiniuose namuose. Programoje: paskaitininkas Vincas Trumpa, aktorė Dalila Mackialienė ir Balys Pakštas. Mieli Chicagos lietuviai kviečiami minėjime gausiai dalyvauti. Kviečia Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga. (sk)

x Lietuvių Dailės Muziejaus vaikų meno parodos atidarymas įvyks Čiurlionio galerijoje, sekmadienį, balandžio 2 d., 2:30 v. p.p. Šioje parodoje dalyvaus apie 100 vaikų iš Chicagos, apylinkių ir kitų miestų. Visi dalyvaujantys dailininkai, jų tėveliai, seneliai ir visi kiti kviečiami. (sk)

Lietuvos Vėlykų „Memories of Lithuania“ žymenis gavę Lietuvos Laisvės lygos atstovai dr. Kazys Eringis ir Vytautas Skuodis. Viduryje 36-tos kuopos pirmininkė ir viena iš iškilnių rengėjų Evelyn Ozeliene.

Nuotr. J. Tamulaičio

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

DAINAVOS RELIGINIS KONCERTAS

Dainavos ansamblis kovo 19 d. Nekalto Prasiėdimo bažnyčioje Brighton Parke surengė religinį koncertą: Dievas, Lietuva ir mes. Koncertas buvo skirtas visiems tiems, kurie kovoja dėl Lietuvos nepriklausomybės ir pilnos religinės laisvės.

Gausiai susirinkusių dalyvių pasveikino parapijos klebonas kun. Ant. Puchenskis. Pirminė Lietuvos kovas dėl laisvės, kas bus priminta ir muzikos

x Jėzuitų koplyčioje šv. Velykų ryto 10 val. šv. Mišiose giedos solistai Margarita ir Vaclovas Momkai. Vargonais juos palydės muz. Manigirdas Motekaitis.

x Chicagos Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopos metinis informacinis narių susirinkimas šaukiamas balandžio 2 d., sekmadienį, 2 val. p.p. Šaulių namuose. Kviečiami visi kuopos nariai dalyvauti.

x „Eugenijus Oneginas“ yra pagal Puškino novelę Čaikovskio sukurta trijų veiksmų opera. Ją šį šeštadienį 12:30 val. dieną per Chicagos WFMT radijo stotį banga 98.7 FM galėsime girdėti tiesiai iš Metropolitan operos spektaklio New York. Diriguos Andrew Litton. Pagrindines partijas dainuos Mirėla Freni, Sandra Walker, Lenskio partiją dainuos Jerry Hadley ir Onegino partiją Jorma Hynninen. Dviejų pertraukų metu bus pasikalbėjimai ir atsakymai į klausytojų klausimus.

x Trečiasis JAV Lietuvių Jaunimo sąjungos politinis seminaras bus balandžio 14-16 dienomis Washingtone, D.C. Užsiregistruoti su 15 dol. reikia iki balandžio 1 d. Čekius rašyti: Lith. Youth Assn., Washington DC Chapter ir siųsti Arūnui Pemkui, 4302 So. 36th St., Arlington, VA 22206. Kambarius galima užsakyti tiesiog viešbuty: Holiday Inn Central, tel. 1-202-483-2000. Informacijai skambinti Rūtai Virkutei tel. 1-301-277-7621 arba dienomis 1-202-347-3177.

Juožas Grabys, Winnipeg, Manitoba, Kanada, daugelį metų mūsų garbės prenumeratorių, rėmėjas, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Labai dėkojame.

x Dr. M. P. Ramūnienė, Ottawa, Kanada, mūsų bendradarbė, rėmėja, „Draugo“ paramai vėl atsuntė 100 dol. auką. Nuosirdus ir didelis aciu.

melodijomis. Dekojo dirigentu D. Polikaitiui, Dainavai ir orkestrui. D. Ilginytė pasveikino svečius ansamblio vardu.

Skambiai 16 žmonių orkestrui grojant, įvygiavo Dainavos dainininkų gretos. Daug jaunu. Visos mergaitės tautiniais drabužiais. Choras išsirikio ant altoriaus laiptų, o orkestras čia pat presbiterijoje. Drauge įvygiavo ir solistai: Audronė Gažiūnienė ir Algirdas Brazis.

Melodingais garsais choras ir orkestras maldavo Prūto žodžiais: „Globoki mūsų kraštą visados“ (muz. Viltėnio). Sukambėjo kun. St. Ylos Taikos malda, sklandant J. Govedo melodijoms. Ir vėl susirinkusių susikauptu vedė B. Brazdžio giesmė apie Viešpaties pasaulį. Įkvėpantieji žodžiai buvo G. Gudauskienės melodijos. Maldos nukrypo į šv. Kazimierą. Čia muziką sukūręs Viltėnis.

Klausei viso koncerto ir nežinojai, kuo labiau gerėtis: giliais žodžiais, jaudinančiomis melodijomis, patraukliu ansamblio vaizdu, ar tuo gabiu jaunu dirigentu D. Polikaitiui, ar solistais. Tarp giesmių melodijų skaitytaijai perteikė įvadinius aiškinimus ir giesmes. K. Grigaitės malda ir Šiluvos Marija, lydimą A. Mikulskio kompozicijos, aranžuotos D. Polikaitis. Skaitytaijai buvo J. Jankauskaitė ir M. Polikaitis.

Viskas buvo taip taikliai sujungta ir nuolat besitęsiančią religinių užburiančių melodijų pynę, perteikiamą rūpestingai pasiruošusių talentų. Čia buvo ir D. Polikaitio orkestro kūrinys, Sibiro tremtinių maldos F. Strolios melodijomis. Pasigirdo ir „Garbės ir šlovės žodžiai“ iš Lietuvos J. Gruodžio melodijomis. Darniai jungėsi solistai, choro ir orkestrų garsai. Klausei „apledėjusiomis lūpmis“ – tremtinių maldos.

Chore buvo 27 sopranai ir altai, 21 tenoras ir bosas. Orkestre 6 smuikai, 2 violos, 1 čelo, dvigubas bosas, fleita, obojus, klarnetas, 3 prancūzų ragai ir mušamieji. Skaitymų tekstus sukūrusi D. Bindokienė. I Lietuvą nukėlė Maironio himnas: „Apsaugok Aukščiausias“ (Sasnausko) Ilgeši sugrįžti i Lietuvą garsino P. Jurkaus žodžiai „Parveski, Viešpatie“, muz. J. Strolios garsais. Nedrumsdama rimties, publika neplojo, o būtų norėjusi.

Pabaigoje pasigirdo galingasis B. Brazdžio „O. Kristau pasaulio valdove“ (Kavecko). Į tą visą jungėsi bažnyčia. Čia jau praplūpo dėkingi pasigėrėjimo plojimai. Dainava pasirodė pasigėrėtinai aukštumoj, į kurią ją išvedęs dirigentas D. Polikaitis ir chormeisteris A. Polikaitis.

Tai buvo vienas iš geriausių religinių koncertų. Viskas gerai parinkta, rūpestingai išplanuota, nuoširdžiai pasiruošta. Dainava parodė, kad ji turi ateitį. Be sumintų autorių, dar panaudota Tyruolio, A. Rūtos, K. Inčiūros, F. Kiršos kūryba. Programos viršelis ir plakatas dail. A. Sutkuvienės, video ir garso juostas išrašė A. Plėnys. Juoz. Pr.

Dalila Mackialienė, kuri atliks programą Liet. Tautiniuose namuose prezidento Antano Smetonos 45-rių metų mirties minėjime.

KARTU SU ATGIMSTANČIA TAUTA

Taip būtų galima pavadinti Lietuvių Bendruomenės informacinį pranešimą, kuris įvyko kovo 8 d. vakare „Seklyčioje“. Kaip buvo skelbta, tai buvo LB valdybos pranešimas, į kurį buvo kviečiami LB apylinkių ir organizacijų pirmininkai bei spaudos atstovai. Prisirinko pilna seklyčio salė. Bendruomenės darbuotojai gerokai apsiriktę, jeigu galvotų, kad susirinkusieji gyvai domėjosi bendruomenės veikla. Daugelis susirinko pasiklausti ne apie bendruomenės veiklą ir jos planus, bet išgirsti Vasario 16-tos minėjimo Lietuvoje išpušius. Susirinkusiųjų tarpe matėsi Vliko, Altos, Lietuvių Fondo, Balfo bei kitų organizacijų atstovai. Jie daugiausiai susirinko pasiklausti Gabijos Petrauskienės, PLB valdybos vicepirmininkės, pranešimo. Tad LB valdybos pranešimas buvo per daug detalus ir išstas (tokias nuomones teko girdėti). Todėl ir aš tu pranešimų nesistengsiu detalai aprašyti. Prieš pradėdam ta pa pastebėti, kad daroma penka. Veik visų pranešimų kopijos buvo išdalintos spaudai. O dėl to yra tekę daug kovoti. Dar vis tebėra tokių, kurie mano, kad jų žodžiai turi būti skrupulingai užrašyti.

Informacinį pranešimą atidarė dr. A. Razma, pakviestas R. Kubiliūtė jam vadovauti. Dr. A. Razma trumpai supažindino su darbu eiga. Gyvename nepaprastą istorinį periodą „tauta keliasi“, tad ir išvija turi savo misiją atlikti. Artimiausios ateities planai – tinkamai paminėti birželio 15 d. tremimus ir ruggjūčio 23 d. Ribentropo-Molotovo pakta. Regina Kučienė, Švietimo tarybos pirm., pažymėjo, kad, neaplenkiant lietuviščių mokyklų, reikia teikti daugiau dėmesio priešmokykliniam auklėjimui. Skatinti, kad jaunimas per mokyklas įsijungtų į laišku rašymą, keliant Lietuvos reikalus. Dalia Kučienė, Kultūros tarybos pirm., painformavo, kad Vasario 16 proga buvo išsiuntinės juostelės radijo programoms tema „Lietuvis kūrejas“. Dabar didžiausias rūpestis yra devintoji Laureatų šventė. Jau parinkti du laureatai, būtent dailės – dail. Z. Sodeikienė, teatro – Los Angeles Dramos sambūris. Pradėti rengiamieji darbai Dainų šventei, kuri numatoma ateinančiais metais. Šventei vadovauti pakviestas sol. Vacl. Momkus.

Br. Juodelis, vicepirm. finansų reikalams, dėkojo krašto valdybos vardu už nuolatinę paramą, kurios bendruomenė susilaukia. Vajus dar tebešiamas, iki šiol jau gauta 136,000 dol. Pirmutinis darbas, kuris jau atliktas, tai parūpinimas 200 tonų popieriaus Lietuvos istorijos leidimui. Didelis rūpestis yra Sibiro tremtinių sugrąžinimas. Čia labai didelė kliūtis sudaro vadinamas gyvenamasis plotas. Taigi sovietinis naujadaras „gyvenamasis plotas“. Civilizuotame pasaulyje yra namai ir butai, o ten tik „gyvenamasis plotas“. Su tuo „plotu“ yra problema. Partijai vadovaujant, taip nusigyventa, kad nėra lėšų tiems „plotams“, statyti, tad norėtų išsivijoti talkos. Rašančiojo nuomone, čia jau turėtume pasakyti aiškų ne! Prieš išvežimą žmonės turėjo namus ir butus, tad partijos reikalas dabar partipinti jiems „gyvenamąjį plotą“. Didžiuojasi Žirmūnais ir Lazdynais, o kas juos gyvena? Atėjūnai-kolonistai! Praėjusiais metais į Lietuvą atsibastė 16,400 atėjūnų-kolonistų ir jiems buvo surastas „gyvenamasis plotas“. Reikėtų padaryti mainus, kolonistus pasiūsti į Irkutską, o iš ten atvežti tremtinius.

Danguolė Valentaitė, Socialinių reikalų tarybos pirm., painformavo apie atliekamą darbą. Yra lankomos lietuvių vietovės su paskaitomis socialinės gerovės reikalais. „Pensininko“ žurnalas redaguojamas K. Milkovaičio jau peržengė 1500 tiražą ir vis auga. Šiais metais Socialinės tarybos biudžetas numatomas apie 400,000 dol. Šios sumos tik labai mažą dalį ateina iš lietuviškų šaltinių. Reikia klibinti įvairias istaigas ir fundacijas, ne tik klibinti, bet ir parodyti savo veiklą. Birutė Jasaitienė, vicepirm. organizaciniams ir administraciniams reikalams, pranešė, kad žinomas disidentas Balys Gajauskas atvažiuoja į Chicago ir kovo 17 d., penktadienį, Jaunimo centro didžiojoje salėje rengiamas susitikimas. Ramona Steponavičiūtė, vicepirm. ryšiams su jaunimo organizacijomis, supažindino su ateities darbais ir užmojais. Artimiausioje ateityje norima parengti lietuviško „roko“ juostas. Sekti įvykius Lietuvoje ir juos perduoti amerikiečių visuomenei. Dalyvauti tarptautiniuose festivaluose su lietuviškais rodniais ir programomis. Rimantas Dirvonis, vicepirm. sporto reikalams, pranešė, kad 1990 m. Seattle vyks Goodwill sporto žaidynės tarp JAV ir Sovietų Sąjungos. Reikia rūpintis, kad lietuviams sportininkai galėtų

dalyvauti ir kad jie nebūtų pristatyti rusais. Didelė kliūtis yra vizos, dažnai ir mūsų yra problema. A. Juodvalkis išklė klausimą, kad mes, besirūpindami kompiuteriais ir „condominium“ statybomis Vilniuje, užmirštame Vasario 16 gimnaziją, Punksą ir Pietų Amerikos lietuvių kilmės jaunimą.

Po visų šių labai „trumpų pranešimų“ beveik ir laiko nebėlo pačiam pagrindiniam, dėl kurio didžiama čia susirinko. Pagaliau į susirinkusius prabilo Gabija Petrauskienė, jau pirmaisiais sakiniais ji užvaldė susirinkusiųjų dėmesį. Sąjūdis norėjo galimai daugiau pakviesti iš išsivijios. Leidimą kviešti gavo tik sausio 25 d. Ant greičiųjų buvo sudarytas 45 asmenų sąrašas. Tačiau vizos tebuvo išduotos tik keturiems iš Kanados ir Vokietijos LB pirmininkui. Buvo daug nuotykių ir teko patirti daug sunkumų. Visos bėdos prasidėjo Maskvoje. Kol praėjo munitė, tai užsitęsė beveik ketvertas valandų. Laiko daug nebuvo likę, žinojo, kad vasario 15-16 dienomis nebus lektuvų į Vilnių. Visi jie vežėsi daug vaistų, munitininkai į vaistus dėmesio nekreipė. Daugiausiai vartėsi po popierius ir knygas. Munitininkai nesuprato, kas tose knygoose rašoma. Kadangi jie važiuo iš Kanados, tai pakvietė anglišką mokantį, o jų knygos lietuviškos. Jie atskrido į Maskvos tarptautinį aerouostą, o lektuvai į Vilnių skrenda iš kito. Su įvairiais nuotykiams atsirado reikiamame aerouoste, o lektuvus nėra rezervuotų vietų. Lektuvus yra, bet nėra bilietų. Skambino Sąjūdiui į Vilnių. Pasirodo, jiems telefonu pranešė, kad kanadiečiai neatvažiuoja. Tad jie lektuvų bilietų ir viešbučių rezervacijas atšaukė. Iš Vilniaus paskambino angliškais mokantį, kuris studentams, kurių ten yra būrelis. Po kiek laiko pastebėjo lauko pusėje vaikstantį vyrą su lietuviška vėliavėle. Užkalbinus paaiškėjo, kad jis ir buvo vienas iš tu studentų. Laiko buvo mažai belikę, o jie įstrigę Maskvos biurokratijoje. Tik tiek, kad yra studentas, kuris vietos sąlygose geriau orientuojasi. Pasirodo, ten pat aerouoste buvo vienas lietuvis atvykęs iš Vakarų. Jis perka Lietuvai video studiją, todėl jis yra gerbiamas svečias ir lydimas ruso. Jam buvo paaiškinta susidariusi situacija. Jis tam rusui pradejo aiškinti, kad būtų labai negražu ir gėda, jeigu atstovai atvykę iš Kanados negalėtų pasiekti Vilniaus. Rusas susirūpino ir pradėjo kur reikia spausti. Jų santvarkoje reikia turėti ryšių su aukštesniais. Tarnautojėliai nieko nežino ir nesidomi. Gaudami gal 120 rublių į mėnesį daug rūpintis negali. Pasirodo, atsirado trys bilietai. Ji mano, kad tie bilietai buvo rezervuoti Amerikos LB atstovams. Tad trys iš jų sėdasi į lektuvą, o Kanados Jaunimo sąjungos atstovai liekasi su tuo studentu. Kitą dieną jis atskrido tiesiai į Kauną, nors turėjo sunkumų su bilietu. O visa buvo į Vilnių, tad kai čia dabar skrydis į Kauną. Sovietiniai biurokratai yra lyg dinozaurai – nesugeba smegenų naudoti.

Taigi visi laimingai pasiekė savo tikslą. O aš, kol iki čia priėjau, pritrūkau popieriaus. Taip išėina, kai „vienu sūviu bandoma du kiškiai nušauti“. Dar teks sugrįžti ir į išpušius Lietuvoje aprašyti. J. Ž.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. – 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.